

נאמ'ביה: הדרך לחופש

בכפרים המרוחקים ממישכים עדיין בפולחנים העתיקים, בעידודו הנלהב של משרד-התיירות: התיירים האמריקאים אהבים אוטנטיות.

איסלנד מלאה סתירות מלבבות. העדר אבטלה ושבִי תות לא מנע היווצרותם של איגודים מיקצועיים, ואף לא את היריבות ביניהם. נשיא אירגון-הגג של האיגודים, מעין הסתדרות, הוא קומוניסט (הוא, אנכ, מכחיש זאת בתוקף). סגנו הוא שמרן, שניהם הופיעו יחד בעצרת למען סולידאריות בראקיאויק, ואמרו בערך אותם הדברים. היה בכל זאת הבדל: הנשיא הופיע בעניבה אדומה.

מכיוון שגם איסלנד סובלת מאינפלציה (60 אחוז), עוסקים האיגודים בעיקר בתוספות-יוקר. עד כה נהנים השכירים באיסלנד מהצמדה מלאה.

אין הגירה לאיסלנד. בקיץ מגיעים תיירים, בעיקר כדי ליהנות ממש זאוריום 24 שעות ביממה. בחורף מסתגרים כולם בבתים וקוראים ספרים. האי מוקף באיזורים דיג ענקיים. 85 אחוז מההכנסה הלאומית גובעת מהים וממצריו. יש לאיסלנדים גם מעיינות מים חמים ומקורות כמעט בלתי-מוגבלים של אנרגיה. אפילו בשנת 2000, אמרים האיסלנדים, "לא נמצא ולו גם אחוז זעיר מיתרות האנרגיה שלנו". את האופטימיזם הנובע מתחושות כאלה חוגגים בהוליווד, הדיסקוטק הגדול ביותר באירופה, המאכלס 2000 בני-אדם.

הנשיאה, ויגדס פינבוגדוטיר (51), היא רווקה, מנהלת-תיאטרון לשעבר ואם לבת מאומצת. היא אשה נאורה וסובלנית, בוגרת הסורבון בפאריס. הגישה אליה קלה, וכל אורח איסלנדי יכול לטלפן אליה ולקבוע פגישה. "אין לי השקפה פוליטית מיוחדת", הכריזה הנשיאה, "אני פשוט חושבת שאורחי איסלנד הם בני-מזל". קשה מאוד לחלוק על הערכה זו.

מיסע צלב נגד עיתונות העולם

אין לקנא במנהל לישיבת העיתונות הממשלתית, זאב חפץ, ההסברה הישראלית עומדת לפני שוקת שבורה, פשוט מכיוון שהיא אינה מצליחה עוד להסוות מדיניות בלתי-יצודקת ונעדרת-תבונה. חפץ יצא במסעי צלב מגוחך נגד כל כלי-התיקשורת העולמיים, ומנסה להוכיח שעוינותם למדיניות ממשלת-ישראל נובעת מלחצים של "אירגוני הטרור".

העיתונאים הזרים הפועלים בישראל מתייחסים להאשמותיו של חפץ בבדיחות-דעת. הזהירות המובנת שמגלה עיתון, שעשה ששניים מכתביו חטופים, אינה קשורה כלל למגמות המדיניות שלו בנושאים פוליטיים ממדרגה ראשונה. לעת-עתה מפגין הניו יורק טיימס עמדה רכה יותר אוהדת לישראל, מכפי שהמחייבות העובדות, או התחושה הכללית כלפי ישראל בארצות-הברית.

כל העיתונות האירופית, כמעט ללא יוצא מן הכלל, נוקטת עמדה יותר פרו-פלסטינית ואנטי-ממשלתית ישראל מאשר ניו יורק טיימס, הנאלץ להתחשב בעשי רות אלפי הקוראים (המפרסמים) היהודיים שלו.

מעשי ריצנות מכשירתיים. עולם קטן שוחח השבוע עם עיתונאים זרים רבים בירושלים. כמעט כולם סיפרו שבאו לישראל כתומכים נלהבים של המדינה היהודית. רובם המכריע מודה היום עם עמדת דות מחנה השלום, הנחשבות בעיני זאב חפץ ודמיון כ-אנטי ישראליות". כל זאת, ללא כל הסיפה לאצמי "אירגוני טרור".

מדיניות הרתיאסון והסברה היסטורית, הן מסממניה המובהקים של ישראל ב-1982. עובדות אלה משתקפות היטב בכלי-התיקשורת הבינלאומיים, שום ביצועים פקידותי, אפילו יהיה מתוכם יותר ממעשי-הליצנות של חפץ, לא יועיל.

הקווילינג הוימבאבוי, אבל מוזארווה, מאחר מדי. את השם הרע שלו בנאמ'ביה, כבובה דרום-אפריקאית לכל דבר, כבר אי-אפשר לתקן. יש להניח ששילטונות דרום-אפריקה יעשו כמיטב יכולתם לחבל במגיעים לשלום ולעכב את עצמאות נאמ'ביה. זוהי מדיניות לטווח קצר, המוכתבת על-ידי יאוש והופר-אונים פוליטי, למרות העוצמה הצבאית הבלתי-מבוטלת של ממשלת האפרטהייד.

איסלאנד:

חיים משוגעים

אפילו עולם קטן זכאי לקחת פעם חופשה קצרה ממצוקות העולם השלישי, ולבלות אותה דווקא באיסלנד. רבע מיליון תושבים, נשיאה בלונדית, אין אבטלה, כמעט שאין פשע — חיים משוגעים.

אירגון אונסק'ו קבע, בסקר חדש שיצא לאור בשבוע שעבר, שמיספר האנאלפיתים באיסלנד הוא הנמוך ביותר בעולם. לעומת זאת, מובילים תושבי האי בשיעור קוראי וקוני הספרים. בכך אין תימה, מכיוון ששילטונות איסלנד מגלים חסכנות רבה בכל הנוגע לטלוויזיה. בהתאם לתנאי רשיון ההפעלה, רשאות הטלוויזיה שדר רק בין השעות שמונה ואחת-עשרה בערב. הטלוויזיה סגורה לחלוטין.

ט"ו בשבט פאנאני באיסלנד אטרקציה לתיירים

סין ביום חמישי זבל חודש יולי. אבל גם האיסלנדים משועבדים לדאטס, חרף העובדה שהם רק בפרקיה הראשונים של הסידרה, ועדיין לא שמעו על הצרות האמתיות של ג'ייאר.

המסורת הדמוקרטית באיסלנד היא עתיקת-יומין. האלטינג, הפרלמנט המקומי, נוסד כבר בשנת 930 לספירה. היה אומנם משבר תחוקתי בשנת 1000, כשפרץ סיכוי סוך בין הנוצרים ובין עובדי-האלילים, הוא נפתר באורח איסלנדי טיפוסי: הפאנאנים ויתרו רישמית על דתם, עברו לנצרות והמשיכו לעבוד את אליליהם בחשאי.

אם יסתיים בהצלחה המו"מ המסובך לעצמאות נאמ'ביה, יערכו שם בחירות כלליות בסוף שנת 1982. בשיחות השלום נוטלות חלק כמה ממדינות המערב, אירגון השיחרור של נאמ'ביה, סוואפ'ו, דרום-אפריקה ומדינות העימות השחרות בחלקה הדרומי של היבשת. הסיכסוך הנאמ'בי ממקד את התעניינותה של העיתונות העולמית, חרף העובדה שרק מיליון בני-אדם חיים בארץ זו. הסיבה לכך היא פשוטה. בנאמ'ביה מצויים מאגרים

הכישוף מוזארווה גם קאלאנגולה קווילינג

עצומים של אוראניום. מדינות המערב, וכן דרום-אפריקה בשיתוף עם ישראל, עושים כמיטב יכולתם למנוע מתנועת השיחרור השמאלית את השליטה במשאב אסטרטגי זה.

פעילות תגמול רצחניות. דרום-אפריקה מנסה להאחז בנאמ'ביה בשיטה זהה לחלוטין לטאקטיקה הישראית בגדה-המערבית. בנאמ'ביה חיים כמאה אלף לבנים, רובם תומכים קיצוניים של האפרטהייד הגועני. המתנחלים הלבנים יצרו חזית משותפת עם קווילינגים שחורים (בנוסף האיגודים הכפריים בגדה), הנקראת למרבה היריוני: הברית הדמוקרטית. המטרה היא לקנות ראשי-שבטים ומנהיגי-המולות, בעיקר מקרב דוברי שפת האוואמבו, המהווים כמחצית מתושבי נאמ'ביה. רוב בני האוואמבו תומכים, אומנם, בסוואפ'ו, אבל דרום-אפריקה קיוותה שהשילוב הקלאסי בין טרור ממלכתי ובין שיחוד מכובדים, יקנה לה שליטה בטריטוריה גם בעתיד.

מילחמת החורמה הצבאית והפוליטית נגד לוחמי החופש נמשכת כבר 15 שנה. פעולות התגמול הרצחניות בתחומי אנגולה ומוזאמביק, ומיליוני הראגדים ששולמו לעסקנים שחורים, משתפי-פעולה, הניבו את יבולם המוגבל, כרגיל במיקרים כאלה. דרום-אפריקה הרוויחה זמן, הצליחה לעכב במידת-מה את התהליך ההיסטורי הבלתי-נמנע, אבל לוחמי סוואפ'ו החזיקו מעמד, הצליחו לזכות בתמיכה פוליטית מאסיבית בעולם כולו. הם נהנים מהכרה רישמית של האו"ם כמייצגי העם הנאמ'בי.

למנהיגי סוואפ'ו אין כל ספק בנצחונם בבחירות העתידיות בנאמ'ביה. לדעתם שותפים גם מומחים כממשל לת ארצות-הברית, המנסים עתה לטפח עימם יחסים. מגעים אלה נתקלים בקשיים רבים עקב מדיניות הפרור דרום-אפריקאית של ארצות-הברית. גם כאן קיים מתח רב בין האידיאולוגיסטים בצוותו של רונלד ריגן, ובין אנשי המיקצוע, המחפשים דרך להבנה עם אפריקה השחורה, והמסרבים לראות ברובוט מוגאבה, למשל, סוכן סובייטי.

לקח הקווילינג. השבוע התחילה הברית בין היתנחלים הלבנים ובין משתפי-הפעולה השחורים להתמוטט. מנהיגי הקווילינגים, פיטר קאלאנגולה, הודיע על התפטרותו מהנהגת הברית הדמוקרטית. העילה הרישמית היא חילוקי דיעות עם מנהיגי הלבנים בברית, על רקע דרישתו של קאלאנגולה לבהירות דמוקרטית במפלגה. בחירות כאלה יעניקו רוב ברור לשחורים. המנהיג השחור הבין שרק כוח פוליטי בשליטה שחורה יוכל, אולי, להתיימר מודד עם אנשי סוואפ'ו בבחירות.

קאלאנגולה גם דרש ממשלת דרום-אפריקה לבטל את הפרדת הגזעים בתחומי נאמ'ביה. בעיקר צורמת האפלייה בחינוך ובשירותי-הבריאות. ממשלת פטרוריה התלבטה, אך לבסוף סירבה, בלחץ המתנחלים — "חבריו למפלגה" של קאלאנגולה.

משקפים מערביים סבורים שקאלאנגולה הבין את לקח